

Sygn. akt III AUa 121/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 r. w Szczecinie

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o emeryturę

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 listopada 2014 r. sygn. akt VI U 1862/13

1. oddala apelację,
2. odstępuje od obciążenia ubezpieczonego M. K. kosztami zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 121/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 sierpnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił M. K. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, z uwagi na nieudokumentowanie co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, który domagał się przyznania wnioskowanego świadczenia. Wskazał, iż organ rentowy błędnie przyjął, że jego staż pracy wynosi 24 lata, 10 miesięcy i 15 dni, a także, że okres pracy w warunkach szczególnych wynosi 8 lat, 7 miesięcy i 5 dni. Ubezpieczony podniósł, że niezasadnie nie zaliczono mu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w ramach umowy o pracę agencyjną, mimo iż świadczył

usługi przewozowo – spedycyjne w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto w latach 1978 – 1981 był studentem studiów wieczorowych Politechniki (...), na które został skierowany przez zakład pracy, w związku z tym mógł korzystać z dni wolnych na egzaminy. Jednocześnie ubezpieczony wskazał, iż przed i po odbyciu służby wojskowej przysługiwały mu płatne dni wolne. Skarżący wniósł również o zaliczenie do okresu zatrudnienia okresu przebywania na zasiłku dla bezrobotnych od dnia 1 marca 1982 r. do 28 maja 1982 r. Ubezpieczony wniósł o uznanie okresu odbywania kursu kierowców zawodowych w trakcie zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) za okres pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonego. Sąd wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny i rozważania prawne.

M. K. urodził się w dniu (...) W dniu 29 marca 2013 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. Był członkiem OFE jednakże złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. W okresie od 27 marca 1972 r. do 27 kwietnia 1973 r. był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kopacza. Pismem z dnia 27 marca 1972 r. ubezpieczony został przyjęty do pracy w Zarządzie (...) na stanowisku robotnika - kopacza. Pismem Ligi (...) z dnia 4 grudnia 1972 r. ubezpieczony został poinformowany o zaliczeniu go do uczestników kursu szkolenia kierowców samochodowych, z planowanym terminem zakończenia kursu 15 kwietnia 1973 r. W ramach kursu odbywały się zajęcia teoretyczne trzy dni w tygodniu w godzinach od 17.00 do 20.00, zajęcia praktyczne odbywały się we wtorek od 8.00 do 15.00. Po odbyciu tego kursu w dniu 14 kwietnia 1973 r. ubezpieczony otrzymał prawo jazdy kategorii B ważne na samochody osobowe i samochody ciężarowe o dopuszczalnym ciężarze całkowitym do 3.500 kg. W dniu 14 kwietnia 1973 r. ubezpieczony złożył podanie o przeniesienie ze stanowiska robotnika konserwacji na stanowisko kierowcy. W trakcie zatrudnienia ubezpieczony korzystał z urlopów bezpłatnych w okresie od 3 do 6 grudnia 1972 r. – 4 dni, w dniu 20 grudnia 1972 r., w okresie od 2 do 7 marca 1973 r. – 6 dni oraz w dniu 11 kwietnia 1973 r. W okresie od 28 kwietnia 1973 r. do 27 czerwca 1973 r. ubezpieczony pełnił zasadniczą służbę wojskową. W okresie od 10 sierpnia 1973 r. do 21 listopada 1973 r. M. K. odbywał karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w M., w czasie której zatrudniony był w okresie od 11 sierpnia 1973 r. do 21 listopada 1973 r. w pełnym wymiarze czasu na stanowisku pracownika fizycznego.

W okresie od 18 grudnia 1973 r. do 31 stycznia 1977 r. M. K. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy. Został przyjęty do pracy na stanowisku kierowcy w dziale transportu. Ubezpieczony posiadał wtedy prawo jazdy kategorii III uprawniające do kierowania samochodami o dopuszczalnym ciężarze całkowitym do 7,5 tony. Z dniem 1 kwietnia 1974 r. ubezpieczonemu została zmieniona wysokość wynagrodzenia zasadniczego i przyznany dodatek za rodzaj pojazdu przy czasowo – premiovym systemie wynagradzania. W dniu 20 kwietnia 1974 pracodawca zlecił ubezpieczonemu wykonywanie czynności spedycyjnych obejmujących: załadunek i wyładunek materiałów, załatwienie formalności dokumentacyjnych, rozliczenie materiałowe i nadzór nad ładunkiem. W trakcie zatrudnienia, w okresie od 20 grudnia 1974 r. do 6 października 1976 r., ubezpieczony pełnił zasadniczą służbę wojskową, po której odbyciu powrócił do pracy w dniu 19 października 1976 r. na stanowisko kierowcy samochodu skrzyniowego z HDS-em. Umową z dnia 2 listopada 1976 r. zawartą na czas nieokreślony ubezpieczonemu powierzono stanowisko kierowcy. Ubezpieczonemu powierzono wykonywanie dodatkowych czynności spedycyjnych w ograniczonym zakresie: odbiór i zdanie ładunku, załatwianie formalności dokumentacyjnych, nadzór nad ładunkiem łącznie z przejęciem odpowiedzialności za konwojowanie przewożonych ładunków. W okresie zatrudnienia w (...) ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy pojazdów samochodowych powyżej 3,5 tony, jeździł samochodami HDS o dopuszczalnym ciężarze powyżej 5 ton oraz wywrotkami. Przedsiębiorstwo zajmowało się robotami ziemnymi, kanalizacyjnymi, wodociągowymi,

przebudową torów i dróg. W trakcie zatrudnienia w grudniu 1974 r. ubezpieczony przebywał przez 4 dni na urlopie bezpłatnym.

W okresie od 1 lutego 1977 r. do 30 stycznia 1978 r. M. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy pojazdów samochodowych powyżej 3,5 tony.

W okresie od 31 stycznia 1978 r. do 28 lutego 1982 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. Umową z dnia 31 stycznia 1978 r. zawartą na czas nieokreślony ubezpieczony został zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. w Zakładzie (...) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. Z dniem 19 października 1976(?) r. powierzono mu wykonywanie dodatkowych czynności spedycyjnych w ograniczonym zakresie: odbiór i zaniecie ładunku, załatwianie formalności dokumentacyjnych, nadzór nad ładunkiem łącznie z przejęciem odpowiedzialności za konwojowanie przewożonych ładunków. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy pojazdów samochodowych powyżej 3,5 tony. W trakcie zatrudnienia ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym w maju 1978 r. – 1 dzień, w czerwcu 1978 r. – 6 dni, w październiku 1979 r. – 1 dzień, w listopadzie 1981 r. – 1 dzień.

W okresie od 1 czerwca 1982 r. do 31 sierpnia 1982 r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Biuro Handlowe w S. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku robotnika.

W okresie od 19 października 1982 r. do 30 listopada 1983 r. ubezpieczony był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

W okresie od 28 grudnia 1983 r. do 18 czerwca 1990 r. M. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w S..

W okresach od 18.12.1973 r. do 31.01.1977 r., od 31.01.1978 r. do 28.02.1982 r., od 19.10.1982 r., do 30.11.1983 r. i od 28.12.1983 r. do 18.06.1990 r., z wyłączeniem okresów urlopu bezpłatnego, ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego wskazaną w pozycji 2, działu VIII, wykazu A stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W okresie od 19 czerwca 1990 r. do 12 lipca 1991 r. M. K. współpracował z Przedsiębiorstwem (...) w S., jako agent świadczący usługi przewozowo-spedycyjne na warunkach zlecenia.

W okresie od 1 lipca 1991 r. do 31 grudnia 1994 r. ubezpieczony był objęty ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie transportu ciężarowego.

W okresie od 12 lipca 1991 r. do 19 kwietnia 1995 r. wnioskodawca prowadzący działalność gospodarczą był podatnikiem podatku dochodowego. Ubezpieczony zgłosił przerwę w działalności w okresie od 1 stycznia 1995 r. do 18 kwietnia 1995 r. i likwidację działalności z dniem 19 kwietnia 1995 r. W dniu 24 kwietnia 1995 r. na wniosek wykreślono wpis dotyczący działalności gospodarczej z dniem 18 kwietnia 1995 r..

W okresie od 19 kwietnia 1995 r. do 20 czerwca 1996 r. ubezpieczony był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w S.. W okresie od 20 kwietnia 1995 r. do 19 kwietnia 1996 r. wnioskodawca pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

W dniu 23 stycznia 1997 r. ubezpieczony został wpisany do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miasta S. pod nr (...), jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie handlu hurtowego i detalicznego artykułami przemysłowymi i spożywczymi. W okresie od 12 marca 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony był objęty ubezpieczeniem społecznym z tego tytułu. Zaewidencjonowana na koncie płatnika składek wpłata w kwocie 145,51 zł oznaczona za miesiąc luty 1997 r., stosownie do treści oświadczenia wnioskodawcy

z dnia 28 marca 1997 r., rozliczona została przez Oddział ZUS na poczet należnych składek za miesiąc marzec 1997 r., w związku ze wznowieniem przez wnioskodawcę działalności gospodarczej od dnia 12 marca 1997r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 r. M. K. udowodnił łącznie 24 lata, 10 miesięcy i 3 dni okresów ubezpieczenia. Ustalając prawo ubezpieczonego do świadczenia organ rentowy przyjął za udowodnione 8 lat, 7 miesięcy i 5 dni okresów pracy w szczególnych warunkach z tytułu zatrudnienia:

- w okresie od 1 lutego 1977 r. do 30 stycznia 1978 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku kierowcy pojazdów samochodowych powyżej 3,5 tony,

- w okresie od 19 października 1982 r. do 30 listopada 1983 r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony,

- w okresie od 28 grudnia 1983 r. do 18 czerwca 1990 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Sąd Okręgowy wydał rozstrzygnięcie w oparciu o przepisy art. 5, art. 184, art. 32 i art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na podstawie § 2 i § 4 - 8a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.). Sąd pierwszej instancji wskazał, że przedmiot sporu sprowadzał się do ustalenia, czy wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 25 - letni okres ubezpieczenia oraz czy posiada wymagany 15 - letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach uprawniający do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku.

Ustalając prawo do emerytury organ rentowy przyjął za udowodnione łącznie 24 lata, 10 miesięcy i 15 dni okresów ubezpieczenia, w tym 8 lat, 7 miesięcy i 5 dni okresów pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy odmówił zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 31 stycznia 1978 r. do 28 lutego 1982 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) z uwagi na fakt, iż ubezpieczony nie przedstawił świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. M. K. kwestionował natomiast prawidłowość decyzji ZUS w przedmiocie ustalenia ogólnego stażu ubezpieczenia, podnosząc równocześnie, iż poza okresem uznanym przez organ rentowy pracował w szczególnych warunkach również w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 18 grudnia 1973 r. do 31 stycznia 1977 r. oraz od 31 stycznia 1978 r. do 28 lutego 1982 r. oraz w (...) od 19 czerwca 1990 r. do 12 lipca 1991 r.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego wykazała, iż na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony nie legitymuje się 25 letnim okresem ubezpieczenia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo ustalił staż pracy wnioskodawcy. Analiza list płac z lat 1974, 1976, 1977, 1978-1982 potwierdza, iż ubezpieczony korzystał z 4 dni urlopu bezpłatnego w grudniu 1974 r., urlop taki brał także w maju 1978 r. – 1 dzień, w czerwcu 1978 r. – 6 dni, w październiku 1979 r. – 1 dzień, w listopadzie 1981 r. – 1 dzień. Osoba naliczająca wynagrodzenia na listach płac obok rubryk dotyczących danego miesiąca odnotowała ilości dni, w których wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego. W konsekwencji wynagrodzenie za pracę naliczono z pominięciem dni, w czasie których wnioskodawca był na urlopie bezpłatnym. M. K. w okresie zatrudnienia nie kwestionował wysokości naliczonego w taki sposób wynagrodzenia. Brak jest więc zupełnie podstaw, by kwestionować wiarygodność adnotacji uczynionych na bieżąco przez osobę naliczającą płace. Powyższemu ustaleniu nie przeczy przy tym brak pisemnych wniosków o urlop bezpłatny, gdyż akta osobowe wnioskodawcy z tego okresu zatrudnienia nie są kompletne (brak jest chociażby skierowania na studia). Także okoliczność, iż ubezpieczony w trakcie zatrudnienia w latach 1978 – 1981 odbywał studia wieczorowe na Politechnice (...) nie osłabia wiarygodności omawianych adnotacji. Jak wynika bowiem z zeznań świadka S. A. na naukę przysługiwało pracownikowi skierowanemu na studia jedynie 18 dni płatnego urlopu w roku, natomiast w pozostałym zakresie, w związku z nauką, pracodawca zwykle udzielał urlopu bezpłatnego.

W ocenie Sądu brak było też możliwości uwzględniania do stażu ubezpieczeniowego okresu przebywania na zasiłku dla bezrobotnych w okresie od 1 marca 1982 r. do 28 maja 1982 r. jedynie w oparciu o głośne twierdzenia wnioskodawcy. Skarżący nie przedstawił żadnych dowodów wskazujących, że pobierał zasiłek w tym czasie. Pismo

Urzędu Miasta w S. z dnia 24 stycznia 2013 r., stwierdzające zbrakowanie dokumentacji Wydziału Zatrudnienia w Urzędzie Miasta S. nie dowodzi, iż wnioskodawca pobierał zasiłek dla bezrobotnych.

Za bezzasadne należało zdaniem Sądu Okręgowego uznać również żądanie ubezpieczonego w przedmiocie zaliczenia do ogólnego stażu pracy okresu od 19 kwietnia 1995 r. do 23 maja 1996 r. Zasiłek dla bezrobotnych ubezpieczony pobierał jedynie w okresie od 20 kwietnia 1995 r. do 19 kwietnia 1996 r., a ten okres został już zaliczony przez organ rentowy przy ustalaniu prawa do emerytury.

W ocenie Sądu pierwszej instancji nie znalazło również potwierdzenia w materiale dowodowym żądanie skarżącego dotyczące przyjęcia dnia 1 lutego 1997 r. jako daty początkowej rozpoczęcia przez ubezpieczonego prowadzenia działalności gospodarczej. W oświadczeniu z dnia 28 marca 1997 r. ubezpieczony wskazał organowi rentowemu, iż „faktyczne wznowienie działalności gospodarczej nastąpiło dnia 12 marca 1997 r. i tak zostało zgłoszone w Urzędzie Skarbowym”. Jednocześnie skarżący wniósł o anulowanie zgłoszenia S-51 złożonego dnia 3 lutego 1997 r. i naliczenie powstałej nadpłaty na poczet składki za miesiąc marzec. Ubezpieczony również domagał się, by składka za miesiąc luty 1997 r. zaliczona została przez Oddział ZUS - na poczet należnych składek za miesiąc marzec 1997 r. Tym samym Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania prawidłowości ustalenia przez organ rentowy daty 12 marca 1997 r., jako daty początkowej podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd podzielił także stanowisko organu rentowego w zakresie wyłączenia ze stażu ubezpieczenia wnioskodawcy okresu od 7 do 18 października 1976 r. tj. dni wolnych przypadających po odbyciu służby wojskowej do dnia poprzedzającego podjęcie pracy w dniu 19 października 1976 r. Pracę w (...) skarżący przerwał w związku z powołaniem go do zasadniczej służby wojskowej, którą odbywał w okresie od 20 grudnia 1974 r. do 6 października 1976 r. Po zwolnieniu ze służby wojskowej ubezpieczony dopiero od dnia 19 października 1976 r. ponownie podjął zatrudnienie w (...) na tym samym, co uprzednio stanowisku. Przedstawione okoliczności wskazują, iż okres służby wojskowej winien zatem zostać zaliczony wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach. Mając na uwadze orzecznictwo, Sąd Okręgowy wskazał, że brak jest jednak podstaw, by zaliczyć ubezpieczonemu do ogólnego stażu pracy okres od 7 do 18 października 1976 r. Do okresów składkowych bowiem można zaliczyć okres zasadniczej służby wojskowej tylko do dnia opuszczenia jednostki wojskowej po otrzymaniu rozkazu zwolnienia ze służby, a nie sporny okres przerwy, podczas której wnioskodawca opuścił już teren jednostki wojskowej, a jeszcze nie podjął zatrudnienia u pracodawcy.

W wyniku poczynionych ustaleń faktycznych i na tle dokonanych rozważań prawnych, Sąd Okręgowy uznał, iż ubezpieczony legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym na dzień 1 stycznia 1999 r. w wymiarze 24 lat, 10 miesięcy i 3 dni. Staż pracy wnioskodawcy winien zostać pomniejszony w stosunku do okresu ustalonego przez organ rentowy o okres korzystania z urlopu bezpłatnego w trakcie zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w dniach od 3 do 6 grudnia 1972 r., 20 grudnia 1972 r., od 2 do 7 marca 1973 r. i 11 kwietnia 1973 r., co potwierdzają znajdujące się w aktach osobowych ubezpieczonego karty urlopowe z 16 grudnia 1972 r., z 28 grudnia 1972 r., z 21 marca 1973 r.

Wobec ustalenia, iż ubezpieczony nie spełnił jednej z koniecznych przesłanek warunkujących nabycie prawa do wcześniejszej emerytury, co wyklucza możliwość przyznania mu świadczenia, jedynie dla uporządkowania sytuacji prawnej wnioskodawcy Sąd dokonał oceny prawidłowości decyzji ZUS w zakresie ustalenia stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych.

Na okoliczność zatrudnienia ubezpieczonego w warunkach szczególnych w spornym okresie Sąd dopuścił dowód z akt osobowych ubezpieczonego oraz z zeznań wnioskodawcy i świadków. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie budzi wątpliwości Sądu, iż w trakcie zatrudnienia w (...) w S. w okresie od 18 grudnia 1973 r. do 31 stycznia 1977 r. oraz w okresie od 31 stycznia 1978 r. do 28 lutego 1982 r. (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych i przerw w wykonywaniu pracy) ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony tj. wykonywał prace wymienione w załączniku do Rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Przy czym, jak już wskazano, do okresu pracy w szczególnych warunkach winien zostać również uwzględniony okres odbycia zasadniczej służby wojskowej. Ustalenia dotyczące

okresu pracy w szczególnych warunkach znajdują potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych skarżącego z okresu zatrudnienia w (...) w S.. Po zwolnieniu ze służby wojskowej pismem z dnia 14 października 1976r. wnioskodawca zgłosił swój powrót do pracy w charakterze kierowcy kategorii C. Fakty te potwierdzają również zeznania ubezpieczonego oraz świadka S. A., z których wynika, iż w trakcie zatrudnienia ubezpieczony jeździł jedynie samochodami ciężarowymi o ładowności powyżej 3,5 tony. Świadek zeznał, iż jest pewien, że wnioskodawca nigdy nie jeździł samochodami marki Ż. i N., a poza tymi samochodami w firmie były tylko samochody ciężarowe.

Bezzasadnym pozostaje natomiast żądanie wnioskodawcy dotyczące ustalenia, iż do stażu pracy w warunkach szczególnych winien zostać uwzględniony również okres zatrudnienia od 19 czerwca 1990 r. do 12 lipca 1991 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S., na stanowisku agenta świadczącego usługi przewozowo-spedycyjne na warunkach zlecenia. W ocenie Sądu Okręgowego nie może bowiem budzić wątpliwości, że zakres podmiotowy osób objętych możliwością przejścia na emeryturę w wieku obniżonym, w związku z pracą w szczególnych warunkach, dotyczy tylko pracowników. Niespornym jest, iż w okresie tym wnioskodawca współpracował z byłym pracodawcą na podstawie umowy agencyjnej. Nie był jednak pracownikiem i w związku z tym nie ma podstawy prawnej do zaliczenia tego okresu do okresu wymaganego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Bez znaczenia przy tym pozostają podnoszone przez odwołującego okoliczności, że w spornym okresie rzeczywiście wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego. Decydujące znaczenie ma bowiem to, czy praca była wykonywana w ramach stosunku pracy.

W świetle przedstawionych argumentów Sąd uznał, iż ubezpieczony legitymuje się ponad piętnastoletnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Jednakże wobec ustalenia, iż nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 letniego okresu ubezpieczenia, decyzję ZUS odmawiającą wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury Sąd Okręgowy uznał za prawidłową.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się ubezpieczony, który zarzucił w apelacji błąd w ustaleniach faktycznych, poprzez przyjęcie, iż staż pracy do 1 stycznia 1999 r. wynosi 24 lata, 10 miesięcy i 15 dni, wobec wymaganych 25 lat.

W celu udowodnienia swoich twierdzeń ubezpieczony wskazał na nowe dowody oraz dodatkowe dokumenty, które odnalazł w domowym archiwum.

Wskazał, że nigdy nie składał żadnego pisma, aby przenieść jego środki z OFE do ZUS i został tam przeniesiony automatycznie. Podniósł, że w okresie od 27 marca 1972 r. do 27 kwietnia 1973 r. był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kopacza. Pismem z Ligi (...) został poinformowany o zakwalifikowaniu go do uczestników kursu szkolenia kierowców samochodowych, w ramach którego miał zajęcia teoretyczne i praktyczne, z 8 godzinnym czasem nauki. W czasie kursu był w pełni ubezpieczony, a więc czas jego odbywania powinien być zaliczony do stażu pracy.

Nadto wskazał, że na zasiłku dla bezrobotnych przebywał po 9 – letnim okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S., od 1 marca 1982 r. do 28 maja 1982 r. Urząd Miejski wydał zaświadczenie, z którego wynikało, że brak jest dokumentów z tego okresu. W ocenie ubezpieczonego, Sąd Okręgowy błędnie uznał, iż zaświadczenie to jest gołosłowne. Również żona ubezpieczonego jest w stanie potwierdzić, że w tym okresie przebywał na zasiłku dla bezrobotnych. Ubezpieczony nie zgodził się także z tym, iż za datę początkową wykonywania przez niego działalności gospodarczej, został uznany dzień 12 marca 1997 r. Opłacił składkę za luty i za marzec, a skoro organ rentowy nie zwrócił mu pieniędzy za luty, uznał, iż i za ten miesiąc jest ubezpieczony.

Jako nowy dowód M. K. przedstawił legitymację ubezpieczeniową, z której wynika, że w okresie od 27 października 1992 r. do 9 grudnia 1993 r. był zatrudniony jako kierowca. Za ten okres był ubezpieczony. W tym czasie prowadził również działalność gospodarczą.

Na podstawie powyższego wniósł o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2001 r., V CKN 348/00, Lex nr 52761). Sąd Apelacyjny podzielił również stan prawny wskazany jako podstawa rozstrzygnięcia.

Przy uznaniu, jak to uczynił Sąd Okręgowy, że M. K. spełnia przesłankę legitymowania się co najmniej 15 - letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych, spornym pozostawało to, czy jednocześnie posiada on co najmniej 25 - letni ogólny staż pracy. Zaznaczyć należy, że wcześniejsza emerytura jest instytucją szczególną i wyjątkową, dlatego też, aby móc uzyskać to świadczenie, należy w sposób niewątpliwy spełnić wszelkie przesłanki, jakie ustawodawca przewidział w przepisach regulujących przyznanie tego świadczenia. Przesłanki określone w art. 184 ustawy emerytalnej powinny zostać spełnione na dzień wejścia w życie ustawy, tj. 1 stycznia 1999 r. Tym samym wymóg ten dotyczy zarówno przesłanki udowodnienia co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, którą ubezpieczony spełnił, jak też przesłanki wykazania co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd pierwszej instancji uznał, że ubezpieczony legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 24 lat, 10 miesięcy i 3 dni, a więc nie spełnia wszystkich przesłanek do przyznania mu wnioskowanego świadczenia.

Odnosząc się do głównego zarzutu ubezpieczonego, który dotyczy błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, wskazać należy, że chcąc kwestionować prawidłowość ustaleń sądu, co do stanu faktycznego należy każdorazowo wykazać, iż miało miejsce uchybienie zasadom logicznego myślenia lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko one mogą stanowić o naruszeniu zasad wskazanych w art. 233 k.p.c. Jednocześnie subiektywne przekonanie strony o tym, którym dowodom należy przyznać wiarę oraz przekonanie strony o odmiennej ocenie poszczególnych środków dowodowych, nie może być podstawą kwestionowania swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd. Ocena materiału dowodowego dokonana została przez Sąd Okręgowy na podstawie obowiązujących przepisów prawa oraz po przeprowadzeniu, w sposób prawidłowy postępowania dowodowego. Zebrany w sprawie materiał został rozważony w sposób wszechstronny, ale nie dowolny. Sąd pierwszej instancji wskazał i uzasadnił, które dowody stanowiły podstawę wydanego rozstrzygnięcia, a które nie zasługiwały na uwzględnienie, z powodu braku możliwości przypisania im waloru wiarygodności. Sąd Okręgowy bardzo szczegółowo odniósł się do każdego ze spornych okresów. Podał podstawy prawne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny nie dopatrył się błędów w tych ustaleniach. Po zapoznaniu się z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie doszedł do tożsamy wniosków, a zatem ustalenia te stały się integralną częścią uzasadnienia Sądu Odwoławczego, i nie było potrzeby ich ponownego przytaczania.

Ubezpieczony wskazuje, iż sporny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych może wykazać za pomocą przeprowadzenia dowodu ze źródeł osobowych. Oświadczenie ubezpieczonego, a tym bardziej oświadczenie jego małżonki, które załączył do apelacji, nie może jednak skutecznie wpłynąć na zmianę rozstrzygnięcia, gdyż w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie brak jest jakichkolwiek dokumentów, które potwierdzałyby fakt pobierania zasiłku w tym okresie, a dowody z dokumentów są podstawowym źródłem dowodowym w tej materii. Zatem twierdzenia ubezpieczonego, jego żony, które nie są poparte żadnym dokumentem, nie mogą być podstawą do zaliczenia spornego okresu do ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Sąd Odwoławczy nie kwestionuje, że w tym okresie ubezpieczony rzeczywiście był zarejestrowany w urzędzie pracy, jednakże brak jest jakichkolwiek dokumentów potwierdzających, że w okresie tym pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Zaznaczyć bowiem należy, że jedynie okres pobierania zasiłku może być uwzględniony do ogólnego stażu pracy.

Nadto niezrozumiałe są twierdzenia ubezpieczonego o niezasadności niezaliczenia mu do ogólnego stażu pracy, okresu ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej przed 12 marca 1997 r. Sam ubezpieczony wskazał w oświadczeniu z dnia 28 marca 1997 r., że faktycznie zaczął prowadzić działalność gospodarczą od 12 marca 1997 r. Nadto z materiału dowodowego wynika, iż domagał się on zaliczenia wpłaconej składki za luty, na poczet składki za miesiąc marzec. Sąd Odwoławczy uznał, iż odmienne stanowisko ubezpieczonego od wynikającego z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, podnoszone jest jedynie w celu osiągnięcia korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia postępowania i nie może zatem stanowić podstawy do zmiany rozstrzygnięcia w tym zakresie. Składając oświadczenie w 1997 r. ubezpieczony był poinformowany o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Prezentując w toku postępowania sądowego odmienne stanowisko, poddaje w wątpliwość prawdziwość złożonego wcześniej oświadczenia. Sąd Apelacyjny przyjął, iż za datę wznowienia prowadzenia działalności gospodarczej, należy przyjąć tę wskazaną w oświadczeniu, które było zgłoszone w Urzędzie Skarbowym.

Ubezpieczony musi ponosić konsekwencje swoich działań i zaniechań. Musi być świadomy, że nieposiadanie wymaganych dokumentów, czy też składanie oświadczeń woli określonej treści, będą niosły za sobą określone skutki. Nie można dopasowywać okoliczności do tego, co w aktualnym momencie jest dla danej osoby korzystne.

W wywiezionej apelacji ubezpieczony powołuje się także na nowe dowody, które znalazły się w jego posiadaniu dopiero po wydaniu przez Sąd pierwszej instancji wyroku. Wskazać należy, że powodem dla przedstawienia nowych dowodów nie może być wydanie niekorzystnego dla ubezpieczonego rozstrzygnięcia. Ubezpieczony do apelacji dołączył legitymację ubezpieczeniową, wskazując że potwierdza ona wykonywanie przez niego pracy na stanowisku kierowcy od 27 października 1992 r. do 9 grudnia 1993 r. Wskazał, że w tym czasie również prowadził działalność gospodarczą. Sąd Odwoławczy zapoznał się z treścią legitymacji ubezpieczeniowej M. K. i doszedł do wniosku, że nie ma ona wpływu na poczynione przez sąd ustalenia. Okres, który ubezpieczony chce udowodnić za pomocą tego dowodu, jest przez organ rentowy w całości zaliczony do stażu ogólnego. To, że w latach 1991 – 1994 ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą, a jednocześnie przez pewien okres czasu był zatrudniony na stanowisku kierowcy, nie ma żadnego znaczenia przy ustalaniu ogólnego stażu pracy. Okoliczność ta może mieć jedynie wpływ przy ustalaniu wymiaru świadczeń.

Bezasadny jest również zarzut niezaliczenia ubezpieczonemu do stażu ogólnego, kursu zawodowych kierowców organizowanego przez (...) od 27 listopada 1972r. do 28 marca 1973r. albowiem organ rentowy zaliczył już okres zatrudnienia od 27 marca 1972r. do 27 kwietnia 1973r., a jak wskazano wyżej nie można zaliczać tego samego okresu podwójnie.

Wobec ustalenia, że ubezpieczony nie udowodnił co najmniej 25 letniego stażu ogólnego bez znaczenia dla niniejszej sprawy pozostaje fakt legitymowania się okresem pracy w szczególnych warunkach. Zatem już tylko na marginesie Sąd Apelacyjny wskazuje, iż Sąd Okręgowy zasadnie uznał, iż ubezpieczony legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony w tym zakresie kwestionuje jednak nieuwzględnienie do pracy w tym charakterze okresu zatrudnienia na podstawie umowy agencyjnej od 19 czerwca 1990 r. do 12 lipca 1991 r. Stanowisko ubezpieczonego w tej kwestii nie zasługuje na uwzględnienie. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, co zresztą trafnie wskazał Sąd pierwszej instancji, że prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym stanowi przywilej przysługujący wyłącznie pracownikom, czyli osobom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę. Okres wykonywania czynności na podstawie takich umów jak umowa agencyjna, o świadczenie usług, o pracę nakładczą, czy też wreszcie członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie jest wliczany do okresu pracy w szczególnych warunkach, a więc od okresu, od osiągnięcia którego uzależnione jest uprawnienie do wcześniejszej emerytury (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2004 r., II UK 246/01, OSNP 2004 nr 20, poz. 358, z dnia 8 maja 2008 r., I UK 354/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 237). Nie ma też znaczenia rodzaj wykonywanej pracy w ramach umowy agencyjnej, nawet jeżeli jest to zatrudnienie na stanowisku znajdującym się w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

Reasumując, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do tego by zmienić zaskarżony wyrok. Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił staż pracy ubezpieczonego, który okazał się niewystarczający do przyznania ubezpieczonemu wnioskowanego świadczenia emerytalnego.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego jako bezzasadną.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążenia ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego za II instancję.